

ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน อำเภอหนองเสือ

ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน
หมู่ที่ 7 ตำบลบึงบอน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

คำนำ

ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน เป็นศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาของเกษตรกรและชุมชน จากปัญหาผลผลิตตกต่ำ มีต้นทุนสูงจากใช้ปุ๋ยเคมี ที่ทำให้เกิดปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เนื่องจากการทำการเกษตรของเกษตรกรที่ผ่านมา ดำเนินการโดยพึ่งพาสารเคมีเป็นหลัก อาศัยประสบการณ์และความเคยชิน และยังขาดองค์ความรู้ด้านวิชาการ จึงทำให้ผลิตพืชไม่ได้ทั้งปริมาณ คุณภาพ และทำให้ระบบนิเวศน์ถูกทำลายลงอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนเน้นการพัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกร ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนสามารถจัดการการดินและปุ๋ย รวมไปถึงการใช้พื้นที่ทำการเกษตรได้ด้วยตนเองอย่างครบวงจร โดยเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ชุมชน และหน่วยงานราชการ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อให้สมาชิก และเกษตรกรในชุมชน มีความเข้มแข็งในอาชีพเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

เอกสารฉบับนี้ ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน ได้รับความร่วมมือจากสำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการประกวดศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ดีเด่น ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ทั้งนี้ ทางศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลของศูนย์ฯ จะเป็นประโยชน์แก่คณะกรรมการตัดสินการประกวด/คัดเลือกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ดีเด่น ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ หรือเกษตรกรผู้ที่สนใจ ในการที่จะนำข้อมูลของศูนย์ฯ ไปปรับใช้ในพื้นที่ หากข้อมูลและรายละเอียดบางส่วน บางประเด็นไม่ชัดเจนหรือขาดตกบกพร่องประการใด ได้โปรดชี้แนะ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

ส่วนที่ ๑ ความคิดริเริ่ม และแนวคิดในการนำความรู้และเทคโนโลยีไปปรับใช้

๑

ส่วนที่ ๒ ความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

๔

ส่วนที่ ๓ ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

๗

ส่วนที่ ๔ บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก ศดปช.

๑๐

ส่วนที่ ๕ ความมั่นคง และความยั่งยืน

๑๑

ภาคผนวก

๑๓

ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน อำเภอนongเสือ จังหวัดปทุมธานี

ส่วนที่ ๑ ความคิดริเริ่ม และแนวคิดในการนำความรู้และเทคโนโลยีไปปรับใช้

ชื่อ: ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน

สถานที่ตั้ง: หมู่ที่ ๗ ตำบลบึงบอน อำเภอนongเสือ จังหวัดปทุมธานี

พิกัด ๔๗P X: ๖๘๙๖๐๑ Y: ๑๕๕๙๗๓๐

Lat: ๑๔.๑๐๒๑๓๕ Long: ๑๐๐.๗๕๖๒๕๓

ประธานศูนย์ฯ: นายบุญมา เงินสูง โทรศัพท์: ๐๙๒-๕๐๖๓๒๙๐

๑.๑ ประวัติความเป็นมา

ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ตำบลบึงบอน อำเภอนongเสือ จังหวัดปทุมธานี จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยเริ่มจากเกษตรกรแกนนำ และกลุ่มเกษตรกรตำบลบึงบอน จำนวน ๒๐ คน ซึ่งประสบปัญหา ผลผลิตตกต่ำ มีต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรที่สูงเพิ่มขึ้นจากการใช้ปุ๋ยเคมี และทุกคนมีความต้องการร่วมกันที่จะ ลดต้นทุนการผลิตในการทำการเกษตรโดยการลดการใช้ปุ๋ยเคมี ได้มาขอคำปรึกษาจากนักวิชาการส่งเสริม การเกษตรของสำนักงานเกษตรอำเภอนongเสือ เกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อลดต้นทุนการผลิต จึงได้ ประชาสัมพันธ์ ชักชวนผู้สนใจรวมตัวจัดตั้งเป็น ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน สำหรับเป็นแหล่ง ถ่ายทอดความรู้เรื่องการจัดการดินและปุ๋ย การปรับปรุงบำรุงดิน การตรวจวิเคราะห์ดิน และการใช้ปุ๋ยสั่งตัด หรือการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อให้เหมาะสมกับพื้นที่ และพืชที่เกษตรกรเพาะปลูก

ในปัจจุบันศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ตำบลบึงบอน มีสมาชิกจำนวน ๓๓ คน มีการให้ความรู้ เรื่องดินและปุ๋ย ตรวจวิเคราะห์ดิน พร้อมให้คำแนะนำการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ส่งเสริมให้นำวัสดุเหลือใช้ ทางการเกษตรหลังการเก็บเกี่ยว (ตอซังและฟางข้าว) มาเพิ่มมูลค่า เพื่อลดการเผาในพื้นที่การเกษตร จากการ จัดตั้งศูนย์ฯ แห่งนี้ขึ้น สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตสูงขึ้น มีเกษตรกรเครือข่ายเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการด้านการถ่ายทอดความรู้และการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาศักยภาพของสมาชิกให้เกิดการบำรุงและใช้ทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน รวมถึงการดำเนิน

กิจกรรมต่างๆ ในด้านการเกษตรที่จะทำให้สามารถพึ่งพาตนเอง นำพาตนเองและชุมชนได้สู่ความยั่งยืน ตามหลักปรัชญาพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในหลวงรัชกาลที่ ๙ อีกด้วย

๑.๒ ระดับความรู้ด้านดินและปุ๋ยของสมาชิก

ผลคะแนนการทำ แบบทดสอบกลาง เพื่อการประเมินและคัดเลือกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนดีเด่น ประจำปี ๒๕๖๗) ของสมาชิกศูนย์จัดการดินปุ๋ยตำบลบึงบอน

ที่	รายชื่อสมาชิก			คะแนน
	คำนำหน้า	ชื่อ	สกุล	
๑	นาย	บุญมา	เงินสูง	๑๑
๒	นาย	สายัณห์	แดงแก้ว	๑๒
๓	นาย	ถวิล	พูลแก้ว	๙
๔	นาย	บรรจง	สุขสิน	๑๑
๕	นางสาว	พรทิพย์	สร้อยสอึง	๑๐
๖	นางสาว	สมพงษ์	ธนศิลป์	๑๐
๗	นาง	อุบลรัตน์	ธนศิลป์	๙
๘	นาง	สุนีย์	ข้าแจ้	๑๑
๙	นาย	สมมาตร	ข้าแจ้	๙
๑๐	นางสาว	อ้อย	ข้าแจ้	๑๐
๑๑	นาง	ทองคำ	ข้าแจ้	๑๑
๑๒	นาย	อนันต์	พรมมินท์	๙
๑๓	นาย	เผื่อย	พรมมินทร์	๑๐
๑๔	นางสาว	สนิท	กันเกตุ	๑๐
๑๕	นาง	สำลี	อ่วมศิริ	๑๐
๑๖	นาง	ประทุม	สระบัว	๑๒
๑๗	นาง	เพ็ญศรี	คล้ายวงษ์	๑๑
๑๘	นางสาว	อุไร	ปิ่นวรสาร	๑๑
๑๙	นาย	นายสมภพ	อนุกุลชัยสกุล	๙
๒๐	นาง	มณี	สระบัว	๑๑
๒๑	นาย	อุดมศักดิ์	ภูมมา	๑๑
๒๒	นาย	มานิตย์	แดงแก้ว	๙
๒๓	นางสาว	อำนวย	แดงแก้ว	๑๐
๒๔	นาง	มณี	พรมมินทร์	๑๑
๒๕	นาย	แจ่ม	พรมมินท์	๙
๒๖	นาย	สมจิตร	พรมมินทร์	๑๑
๒๗	นาย	บัณฑิต	เจริญสุข	๑๐
๒๘	นาย	ไพฑูรย์	เจริญสุข	๙
๒๙	นาย	มานะศักดิ์	เจริญสุข	๑๐

ที่	รายชื่อสมาชิก			คะแนน
	คำนำหน้า	ชื่อ	สกุล	
๓๐	นาย	บัวชม	ทับเปรม	๑๐
๓๑	นางสาว	สุนันทา	อ็อกตลาด	๙
๓๒	นาย	สมพงษ์	อ็อกตลาด	๑๑
๓๓	นาย	ทนาง	พรมมินท์	๑๒
คะแนนเฉลี่ย				๑๐.๒๔

ผลการประเมินความรู้เบื้องต้นด้านดินและปุ๋ยของสมาชิก ศคปช. พบว่ามีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ที่ ๑๐.๒๔ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒ แสดงให้เห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่ยังต้องได้รับการสนับสนุนในเรื่องขององค์ความรู้ และปัจจัยต่างๆ ด้านการจัดการดินและปุ๋ย เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์จัดการดินปุ๋ยตำบลบึงบอน และขยายผลไปสู่ชุมชนได้ต่อไป

๑.๓ สภาพพื้นที่

ตำบลบึงบอนเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูกด้านการเกษตร คลองส่งน้ำชลประทานที่ ๗, ๘ และที่ ๙ คลองส่งน้ำทั้งสามคลองตอนบนติดกับคลองระพีพัฒน์ ส่วนตอนล่างติดกับคลองรังสิตประยูรศักดิ์ ทำให้มีน้ำใช้ตลอดปี ดินมีลักษณะเป็นดินเหนียวจัด สภาพดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดจัด มีค่า PH อยู่ที่ประมาณ ๔-๖ ซึ่งเป็นลักษณะของดินเปรี้ยว มีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ทำนามากกว่าปลูกพืชอย่างอื่น เนื่องจากสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงราบลุ่ม ข้อจำกัดที่สำคัญคือ ความเป็นกรด ทำให้การปลูกข้าวได้ผลผลิตต่ำ จึงมีการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตของข้าวที่ปลูกดังนี้

- การยับยั้งความเป็นกรดของดิน โดยให้น้ำขังแช่ เพื่อไม่ให้หน้าดินแห้ง
- การล้างกรดออกจากดิน ทำให้ทั้งล้างด้วยน้ำฝนและน้ำชลประทาน ปล่อยให้น้ำขังแช่ในแปลงนานไม่น้อยกว่า ๒ สัปดาห์ จะช่วยลดความเป็นกรดของดิน เสร็จแล้วจึงเตรียมดินปลูกข้าว แล้วค่อยๆ ระบายออกควรทำหลายๆ ครั้ง
- การใช้ปูนต่างๆ เช่น ปูนขาว ปูนมาร์ล
- การปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินเพื่อเพิ่มผลผลิตของข้าว จำเป็นต้องมีการใช้ปุ๋ยช่วย และการปลูกพืชบำรุงดินสลับกับการปลูกข้าว โดยปลูกในช่วงฤดูแล้ง

ส่วนที่ ๒ ความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

๒.๑ การบริการการตรวจวิเคราะห์ดิน พร้อมคำแนะนำการจัดการดินและปุ๋ยแก่สมาชิก และเกษตรกรในชุมชน

ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ตำบลบึงบอน เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการดินและการใช้ปุ๋ยของชุมชน โดยได้มีการให้บริการตรวจวิเคราะห์ดินด้วยชุดตรวจวิเคราะห์ดินแบบรวดเร็ว (Soil test kit) และให้คำแนะนำการจัดการดินและปุ๋ยเบื้องต้น เพื่อให้สมาชิกและเกษตรกรผู้มีความสนใจ ได้ทราบว่าดินในแปลงของตนเองมีการขาดธาตุอาหารอะไร และมีธาตุอาหารอะไรอยู่ในดินมากแล้ว ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เชื่อมโยงไปถึงการลดต้นทุนในการผลิตของเกษตรกร โดยมีคณะกรรมการ ศดปช. ตำบลบึงบอน บริหารจัดการกิจกรรมภายในศูนย์ร่วมกัน และมีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอนองเสือทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง

๒.๒ การจัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการดินและการใช้ปุ๋ยให้แก่สมาชิก

ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ยให้แก่เกษตรกร ตามโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปีละ ๑ ครั้ง มีการถอดบทเรียนจากการจัดการดิน และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และปุ๋ยสั่งตัด มีร่วมวางแผนการบริหารจัดการศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ให้เข้มแข็ง ยั่งยืน และนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้เกษตรกรชุมชน

๒.๓ แปลงเรียนรู้การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

เกษตรกรเจ้าของแปลงเรียนรู้ : นายบุญมา เงินสูง

สถานที่ตั้งแปลง : หมู่ที่ ๗ ตำบลบึงบอน อำเภอนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

พื้นที่ปลูก : ๑๐ ไร่

ชนิดพืช : ข้าวเจ้า พันธุ์ กข ๔๗

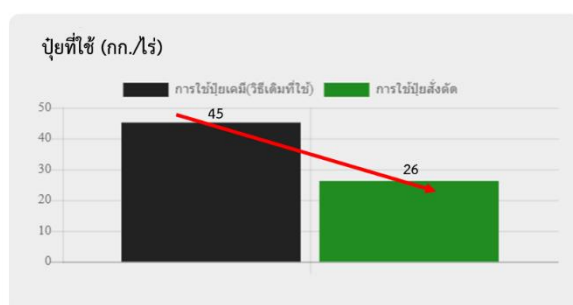
ผลการวิเคราะห์ดิน :

ค่า pH	N	P	K	เนื้อดิน	ชุดดิน
๗	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ดินเหนียว	ฉะเชิงเทรา

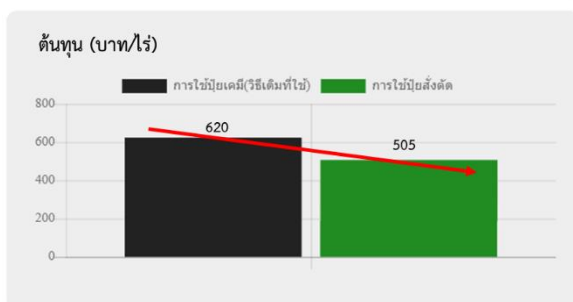
คำแนะนำการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน :

	ปุ๋ยสูตร	คำแนะนำ การใช้ปุ๋ย (กก./ไร่)	ปริมาณ ปุ๋ยเคมี ทั้งหมด (กก.)	ต้นทุน ปุ๋ยเคมี (บาท/ไร่)	ต้นทุน ปุ๋ยเคมี ทั้งหมด (บาท)	ผลผลิต (กก./ไร่)
ครั้งที่ ๑	๔๖ - ๐ - ๐	๑	๑๐	๒๐	๒๐๐	
	๑๘ - ๔๖ - ๐	๑๑	๑๑๐	๒๕๐	๒,๕๐๐	
	๐ - ๐ - ๖๐	๙	๙๐	๑๕๐	๑,๕๐๐	
ครั้งที่ ๒	๔๖ - ๐ - ๐	๕	๕๐	๘๕	๘๕๐	
รวม		๒๖	๒๖๐	๕๐๕	๕,๕๕๐	๘๗๐

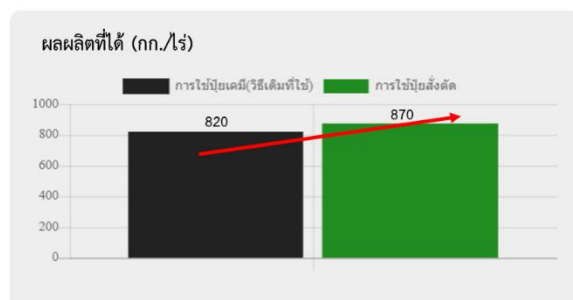
ผลการคำนวณต้นทุนและผลผลิต ก่อนและหลังเกษตรกรใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน :

ปริมาณการใช้ปุ๋ยลดลง ๑๙ กก./ไร่
คิดเป็นร้อยละ ๔๒

ต้นทุนการใช้ปุ๋ยลดลง ๑๑๕ บาท/ไร่
คิดเป็นร้อยละ ๑๘

ผลผลิตเพิ่มขึ้น ๕๐ กก./ไร่
คิดเป็นร้อยละ ๖

๒.๔ แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการตรวจวิเคราะห์ดิน และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินให้แก่สมาชิก ศคปช. อย่างต่อเนื่อง
๒. สนับสนุนการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี องค์ความรู้ในการจัดการดินและปุ๋ยอย่างต่อเนื่อง
๓. ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ และน้ำหมักชีวภาพ เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี และลดต้นทุนการผลิต
๔. เพื่อพัฒนาให้สมาชิก ศคปช. เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้
๕. ส่งเสริมและขอรับการสนับสนุนองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิตในการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ ๓ ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

๓.๑ คณะกรรมการบริหารศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน

๑. นายบุญมา เงินสูง	ประธาน
๒. นายสายัณห์ แต่งแก้ว	รองประธาน
๓. นางเพ็ญศรี คล้ายวงษ์	เหรัญญิก
๔. นายถวิล พูลแก้ว	ประชาสัมพันธ์
๕. นางสาวพรทิพย์ สร้อยสะอึ้ง	เลขานุการ

๓.๒ สมาชิกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน

๑. นายบรรจง สุขสิน	สมาชิก
๒. นายดำรงศักดิ์ ภูมมา	สมาชิก
๓. นางสาวสมพงษ์ หนูศิลป์	สมาชิก
๔. นางอุบลรัตน์ หนูศิลป์	สมาชิก
๕. นางสุนีย์ ขำแจ้ง	สมาชิก
๖. นายสมมาตร ขำแจ้ง	สมาชิก
๗. นางสาวอ้อย ขำแจ้ง	สมาชิก
๘. นางทองคำ ขำแจ้ง	สมาชิก
๙. นายอนันต์ พรหมมินท์	สมาชิก
๑๐. นายเฉื่อย พรหมมินทร์	สมาชิก
๑๑. นางสาวสนธิ์ กันเกตุ	สมาชิก
๑๒. นางสาวลี อ่วมศิริ	สมาชิก
๑๓. นางประทุม สระบัว	สมาชิก
๑๔. นางสาวอุไร ปิ่นวรสาร	สมาชิก
๑๕. นายสมภพ อนุกุลชัยสกุล	สมาชิก
๑๖. นางมณี สระบัว	สมาชิก
๑๗. นายมานิตย์ แต่งแก้ว	สมาชิก
๑๘. นางสาวอำนวย แต่งแก้ว	สมาชิก
๑๙. นางมณี พรหมมินทร์	สมาชิก
๒๐. นายแจ่ม พรหมมินท์	สมาชิก
๒๑. นายสมจิตร พรหมมินทร์	สมาชิก
๒๒. นายบัณฑิต เจริญสุข	สมาชิก
๒๓. นายไพฑูรย์ เจริญสุข	สมาชิก

๒๔. นายมานะศักดิ์ เจริญสุข	สมาชิก
๒๕. นายบัวชม ทับเปรม	สมาชิก
๒๖. นางสาวสุนันทา อ็อกตลาด	สมาชิก
๒๗. นายสมพงษ์ อ็อกตลาด	สมาชิก
๒๘. นายทง พรมมินท์	สมาชิก

๓.๓ ระเบียบบริหาร ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน

๓.๓.๑ คุณสมบัติของสมาชิก

๑. มีสัญชาติไทย
๒. เป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม สมัครเป็นสมาชิกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนด้วยความสมัครใจ
๓. สมาชิกต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ และมติที่ประชุมของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

๓.๓.๒ การขาดจากสมาชิก

๑. เสียชีวิต (กรณีนี้สมาชิกในครัวเรือนสามารถเป็นสมาชิกต่อได้)
๒. ขอลาออก
๓. ขาดประชุมติดต่อกัน ๓ ครั้ง โดยไม่ทราบสาเหตุ

๓.๓.๓ คณะกรรมการ

๑. คณะกรรมการ ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก และประชาสัมพันธ์
๒. การพ้นจากตำแหน่ง คณะกรรมการศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุใดๆ ดังต่อไปนี้
 - ลาออกโดยแสดงความจำนงต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของหน่วยงานดำเนินการ หรือลาออกต่อที่ประชุมคณะกรรมการ หรือสมาชิกของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน
 - ที่ประชุมลงมติถอดถอนทั้งคณะหรือรายบุคคล
 - ถึงแก่กรรม

๓.๓.๔ การประชุมคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม

๑. การประชุมคณะกรรมการศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนกำหนดประชุม ๒ ครั้ง/ปี
๒. การประชุมสมาชิกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนกำหนดประชุม ๑ ครั้ง/ปี
๓. การประชุมและองค์ประชุม
 - ต้องมีคณะกรรมการเข้าประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

- ต้องมีสมาชิกมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

๔. รายงานการประชุม ให้เลขานุการจดบันทึกรายงานการประชุมไว้เป็นหลักฐาน

๕. อำนาจที่ประชุม ที่ประชุมมีอำนาจสูงสุดในการพิจารณาวินิจฉัยปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับ กิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน ซึ่งรวมทั้งในข้อต่อไปนี้

- การรับสมาชิกเข้าใหม่ การลาออก และขาดจากสมาชิก
- การเลือกคณะกรรมการศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน
- การพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
- การพิจารณากำหนดนโยบายการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของศูนย์ฯ

๓.๓.๕ ให้คณะกรรมการศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน มีอำนาจกำหนดระเบียบต่างๆ เพื่อดำเนินกิจการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของศูนย์ฯ

๓.๔ ความร่วมมือ/การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก

๑. เจ้าหน้าที่จากสถานีพัฒนาที่ดินปทุมธานี เข้ามาให้ความรู้กับสมาชิก ศตปช. เรื่องการเก็บตัวอย่างดินเพื่อการวิเคราะห์ และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างดินเบื้องต้นด้วยชุด test kits รวมถึงสนับสนุนผลิตภัณฑ์ พด. เพื่อให้สมาชิกใช้ในแปลงเพาะปลูก
๒. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เข้ามาให้ความรู้กับสมาชิก ศตปช. เรื่องการผลิตปุ๋ยหมักจากผักตบชวา เพื่อเปลี่ยนขยะวัชพืชให้เป็นปุ๋ยหมัก ช่วยลดต้นทุนเรื่องปุ๋ย ช่วยเสริมธาตุอาหารหลักให้กับพืช และช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน

๓.๕ กองทุน และเงินทุนหมุนเวียน

ปัจจุบันศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน ยังไม่มีกองทุนในการดำเนินการจัดหาปุ๋ยเคมี และจัดซื้อวัตถุดิบในการทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ

ส่วนที่ ๔ บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก ศตปช.

๔.๑ บทบาทหน้าที่ของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน

๑. เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการดินปุ๋ยให้กับสมาชิกและผู้สนใจในชุมชน
๒. เป็นเครือข่ายสนับสนุนการทำงานด้านดินปุ๋ยของกรมส่งเสริมการเกษตร

๔.๒ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร

๑. จัดกิจกรรม อบรม ให้ความรู้ ด้านการวิเคราะห์ดิน และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินให้กับสมาชิกและผู้สนใจ ปีละ ๑ ครั้ง
๒. ส่งเสริมให้สมาชิกทุกรายมีการใช้ปุ๋ยตามค่าการวิเคราะห์ดิน เพื่อลดต้นทุนการผลิต
๓. วางแผนการปฏิบัติงานศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนระดับตำบล การสำรวจ และการวิเคราะห์สภาพดิน
๔. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดหาปัจจัยสนับสนุนการผลิตให้กับสมาชิก
๕. ติดตามผลการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรค
๖. จัดทำข้อมูล และรายงานผลการดำเนินงาน ของศูนย์

๔.๓ บทบาทหน้าที่ของสมาชิก

๑. เข้าร่วมประชุม และให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของศูนย์ฯ
๒. ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ และมติที่ประชุมของศูนย์ฯ
๓. ร่วมกันคิดและแก้ปัญหา รวมถึงมีส่วนร่วมในการวางแผนทางพัฒนาของศูนย์ฯ
๔. สร้างเครือข่ายโดยการประชาสัมพันธ์ให้กับผู้สนใจในชุมชนเกี่ยวกับบริการของศูนย์ฯ เพื่อให้ทราบว่าศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน มีการให้บริการตรวจวิเคราะห์ดิน ให้แก่เกษตรกรแบบไม่คิดค่าใช้จ่าย พร้อมคำแนะนำการจัดการดินและปุ๋ย

ส่วนที่ ๕ ความมั่นคง และความยั่งยืน

๕.๑ สมาชิกมีการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรหลังการเก็บเกี่ยว (ตอซังและฟางข้าว) มาเพิ่มมูลค่า และลดปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร

๑. การขายฟางข้าวให้แก่ผู้รับจ้างอัดฟางในพื้นที่เพื่อนำไปขายสำหรับเลี้ยงสัตว์ โดยแปลงนาข้าว ๑ ไร่ สามารถอัดฟางได้ ๓๐-๓๕ ก้อน ซึ่งขายได้ในอัตราก้อนละ ๓ บาท ทำให้สมาชิก ศดปช. มีรายได้จากการขายฟาง ๙๐-๑๐๐ บาท/ไร่

๒. การไถกลบตอซัง สามารถช่วยปรับปรุงสมบัติทางกายภาพ ทำให้ดินโปร่ง ร่วนซุย ง่ายต่อการเตรียมดิน เพิ่มธาตุอาหารทางเคมีตรงตามที่พืชต้องการ ด้านทานความเป็นกรด-ด่าง และยังช่วยเพิ่มปริมาณจุลินทรีย์ในดิน สามารถลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี มีรายได้เพิ่มขึ้น ทรัพยากรดินได้รับการบำรุงรักษาให้สามารถผลิตพืชผลได้อย่างยั่งยืน

๕.๒ ความร่วมมือ/การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก

๑. เจ้าหน้าที่จากสถานีพัฒนาที่ดินปทุมธานี เข้ามาให้ความรู้กับสมาชิก ศดปช. เรื่องการเก็บตัวอย่างดินเพื่อการวิเคราะห์ และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างดินเบื้องต้นด้วยชุด test kits รวมถึงสนับสนุนผลิตภัณฑ์ พด. เพื่อให้สมาชิกใช้ในแปลงเพาะปลูก

๒. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เข้ามาให้ความรู้กับสมาชิก ศตปช. เรื่องการผลิตปุ๋ยหมักจากผักตบชวา เพื่อเปลี่ยนขยะวัชพืชให้เป็นปุ๋ยหมัก ช่วยลดต้นทุนเรื่องปุ๋ย ช่วยเสริมธาตุอาหารหลักให้กับพืช และช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน

๕.๓ การขยายเครือข่ายไปสู่ ศพก. และแปลงใหญ่

มีการร่วมประชุมกับเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ๒ ครั้งต่อปี เพื่อเชื่อมโยงการดำเนินงานและการถ่ายทอดองค์ความรู้ นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากนายเล็ก พวงตัน ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองเสือ มาเป็นวิทยากรสมทบให้แก่สมาชิก ศตปช.

ภาคผนวก

กิจกรรม/โครงการ ที่ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอนได้ดำเนินการ

๑. การประชุมสมาชิกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

นายบุญมา เงินสูง ประธานศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงบอน และคณะกรรมการ ดำเนินการ และชี้แจงผลการดำเนินงานของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนให้แก่สมาชิกทราบ และทำการสำรวจข้อมูลการใช้ปุ๋ย และข้อมูลความต้องการของสมาชิก ศตปช.

๒. การตรวจวิเคราะห์ดินด้วยชุดตรวจสอบ N P K และ pH ในดินแบบรวดเร็ว (Soil Test Kit) ให้คำแนะนำการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และการจัดการดินเบื้องต้นแก่สมาชิก

๓. การจัดการเศษวัสดุทางการเกษตรในชุมชน

๓.๑ การผลิตปุ๋ยหมักจากผักตบชวา

๓.๒ การผลิตน้ำหมักชีวภาพจากผัก ผลไม้

๓.๓ การทำปุ๋ยหมักแบบไม่พลิกกลับกองจากฟางข้าว

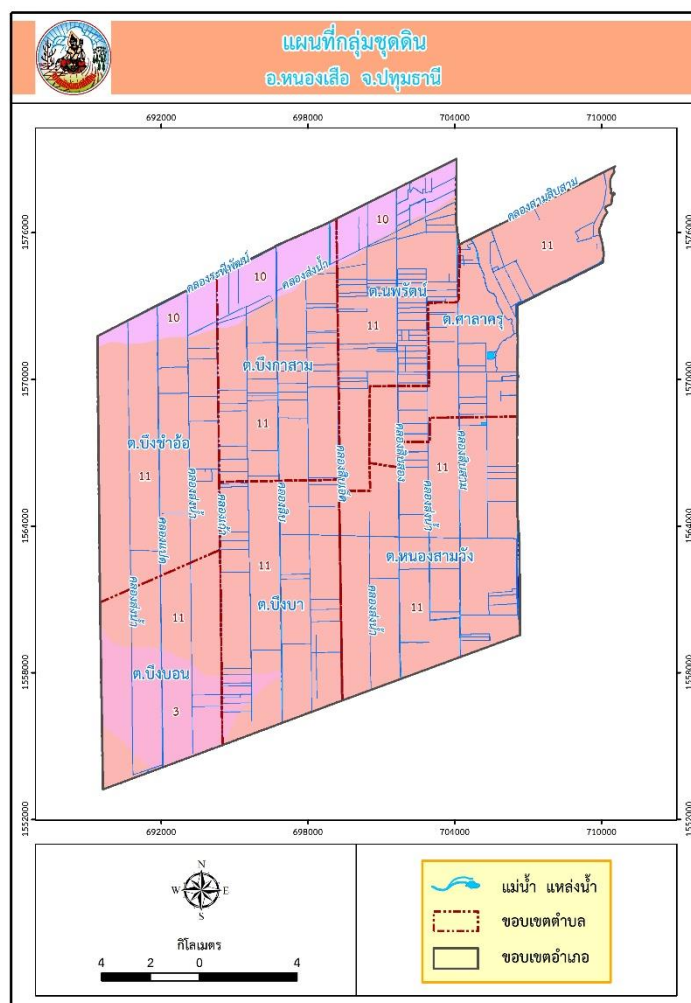
๓.๔ การขายฟางข้าวเพื่อสร้างรายได้เสริม และการไถกลบตอซัง เพื่อเพิ่มธาตุอาหารในดิน

๔. กิจกรรมถ่ายทอดความรู้จากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๕. แผนที่กลุ่มชุดดิน อำเภอนองเสือ จังหวัดปทุมธานี (ที่มา : <http://gisinfo.idd.go.th> กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๔)

๖. แบบทดสอบกลาง เพื่อการประเมินและคัดเลือกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนดีเด่น ประจำปี ๒๕๖๗

แบบทดสอบกลางเพื่อการประเมินและคัดเลือกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนดีเด่น ประจำปี 2567

สำหรับศูนย์จัดการดินปุ๋ยตำบลบึงบอน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

ชื่อ-สกุล เกษตรกร.....

ชี้แจง ให้กากบาท (X) ข้อที่เลือก ได้เพียง 1 ข้อ

1. ดินเพาะปลูกโดยทั่วไปมักขาดธาตุอาหารชนิดใด
 - ก. แคลเซียม
 - ข. ฟอสฟอรัส
 - ค. ไนโตรเจน
 - ง. ถูกทั้งข้อ ข. และ ค.
2. ข้อใดคือ ธาตุอาหารรองที่จำเป็นเพื่อการเจริญเติบโตของพืช
 - ก. โบรอน โมลิบดีนัม คลอรีน
 - ข. ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม
 - ค. เหล็ก แมงกานีส สังกะสี
 - ง. ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด
3. ปุ๋ยมี 3 ประเภท ได้แก่
 - ก. ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ
 - ข. ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ
 - ค. ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยอินทรีย์เคมี
 - ง. ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกปุ๋ยพืชสด
4. วัสดุที่ใช้ในการทำปุ๋ยหมัก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มธาตุไนโตรเจน
 - ก. ฟางข้าว
 - ข. ทะลายปาล์ม
 - ค. ขี้เลื่อย
 - ง. มูลไก่
5. ข้อใดไม่จัดเป็นปุ๋ยอินทรีย์
 - ก. ปุ๋ยคอก
 - ข. ปุ๋ยพืชสด
 - ค. ปุ๋ยหมัก
 - ง. น้ำหมักชีวภาพ
6. ข้อใดไม่ใช่ปุ๋ยชีวภาพ
 - ก. ไรโซเบียม
 - ข. ไมโคไรซา
 - ค. ฟิซีฟิอาร์
 - ง. ไตรโคเดอร์มา
7. “ปุ๋ยอินทรีย์เคมี” จัดเป็นปุ๋ยชนิดใด
 - ก. ปุ๋ยเคมี
 - ข. ปุ๋ยอินทรีย์
 - ค. ปุ๋ยชีวภาพ
 - ค. ผิดทุกข้อ

8. แม่ปุ๋ยที่ให้ธาตุอาหารฟอสฟอรัส คือข้อใด
 - ก. ปุ๋ยสูตร 46-0-0
 - ข. ปุ๋ยสูตร 21-0-0
 - ค. ปุ๋ยสูตร 18-46-0
 - ง. ปุ๋ยสูตร 0-0-60
 9. ปุ๋ยกระสอบหนึ่งกระสอบใส่ข้างกระสอบว่า 8-24-24 ท่านคิดว่าปุ๋ยกระสอบนี้มีธาตุฟอสฟอรัสอยู่เท่าใด
 - ก. 6 กิโลกรัม
 - ข. 8 กิโลกรัม
 - ค. 12 กิโลกรัม
 - ง. 24 กิโลกรัม
 10. ข้อใดคือข้อดีของปุ๋ยเคมี
 - ก. ละลายน้ำได้ดี พืชใช้ธาตุอาหารจากปุ๋ยได้เร็ว
 - ข. ใช้ในปริมาณเพียงเล็กน้อย ก็สามารถให้ธาตุอาหารแก่พืชได้อย่างเพียงพอกับความต้องการของพืช
 - ค. หาซื้อได้ง่าย สะดวกในการใช้
 - ง. ถูกทุกข้อ
 11. ถ้าคิดที่ปริมาณน้ำหนักของปุ๋ยเท่ากัน ปุ๋ยชนิดใดให้ปริมาณธาตุอาหารกับพืชมากที่สุด
 - ก. ปุ๋ยอินทรีย์
 - ข. ปุ๋ยเคมี
 - ค. ปุ๋ยชีวภาพ
 - ง. ปุ๋ยอินทรีย์เคมี
 12. การเก็บตัวอย่างดินเพื่อการตรวจวิเคราะห์ หากมีพื้นที่ 20 ไร่ ที่มีความสม่ำเสมอ ควรสุ่มเก็บกี่จุด
 - ก. 1 จุด
 - ข. 5 จุด
 - ค. 10 จุด
 - ง. 15 จุด
 13. การเก็บตัวอย่างดินส่งตรวจวิเคราะห์ ควรปฏิบัติอย่างไร
 - ก. เก็บตัวอย่างดินที่เพิ่งมีการใส่ปุ๋ย
 - ข. นำตัวอย่างดินที่เปียกขึ้นมาตากแดด
 - ค. ถูกทั้ง 2 ข้อ
 - ง. ผิดทั้ง 2 ข้อ
 14. การวิเคราะห์ดินด้วยชุดตรวจสอบดินแบบรวดเร็ว (Soil test kit) สามารถวิเคราะห์ค่าใดได้บ้าง
 - ก. ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส แมกนีเซียม
 - ข. ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส แคลเซียม
 - ค. ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม
 - ง. ไนโตรเจน โพแทสเซียม แมกนีเซียม
 15. การวิเคราะห์ธาตุอาหารไนโตรเจนโดยชุดตรวจสอบดิน (Soil test kit) ในพืชไร่ วิเคราะห์ในรูปแบบใด
 - ก. แอมโมเนีย
 - ข. ไนเตรท
 - ค. ยูเรีย
 - ง. ไม่มีข้อใดถูก

16. คำแนะนำการใช้ปุ๋ยสั่งตัด (ต้องใช้ชุดดินประกอบการให้คำแนะนำ) สามารถใช้ได้กับพืชชนิดใด

- ก. อ้อย ทุเรียน
- ข. มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน
- ค. ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- ง. ข้าว มันสำปะหลัง

17. ข้อใดเป็นวิธีการใส่ปุ๋ยที่ไม่ถูกต้อง

- ก. ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- ข. แบ่งใส่ปุ๋ยครั้งละน้อยๆ แต่บ่อยครั้ง
- ค. ใส่ปุ๋ยในขณะที่ดินมีความชื้น
- ง. ใส่ปุ๋ยแบบหว่านในพื้นที่ที่มีความลาดเท

18. ข้อใดไม่ใช่ข้อดีของการผสมปุ๋ยใช้เอง

- ก. ลดปัญหาเรื่องปุ๋ยไม่ได้มาตรฐาน
- ข. ได้ใช้ปุ๋ยในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด
- ค. ขนาดของเม็ดปุ๋ยที่นำมาผสมอาจไม่สม่ำเสมอ
- ง. มีทางเลือกในการใช้ปุ๋ยตามสูตรที่ต้องการ

19. “ปุ๋ยเคมีเป็นสารพิษ” ท่านคิดว่าคำพูดนี้ถูกต้องหรือไม่

- ก. ถูก เพราะทำจากกระบวนการทางเคมี
- ข. ถูก เพราะเป็นอันตรายกับผู้บริโภค
- ค. ถูก เพราะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม
- ง. ผิด เพราะปุ๋ยเคมีเป็นธาตุอาหารพืช ใช้เพื่อการเจริญเติบโตของพืช

20. ทำอย่างไร ศดปช. จึงจะถูกจัดอยู่ในระดับ A⁺

- ก. มีแผนที่ชุดดิน
- ข. สมาชิกใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินทุกคน
- ค. มีการรวบรวมความต้องการแม่ปุ๋ย และจัดทำให้สมาชิกได้ใช้ตามคำแนะนำ
- ง. มีสมาชิกเข้าร่วมเพิ่มขึ้น

เฉลย

1. ง
2. ข
3. ก
4. ง
5. ง
6. ง
7. ง
8. ค
9. ค
10. ง
11. ข
12. ง
13. ง
14. ค
15. ก
16. ค
17. ง
18. ค
19. ง
20. ค